

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ У ПРАКТИЦІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Н. О. Янко

Ідеєю дослідження було з'ясування стану проблеми формування стилістичних умінь на уроках української мови в початковій школі, що має важливе значення для методики розвитку мовлення молодших школярів, підвищення його культури.

Незважаючи на загальне зростання інтересу науковців до проблеми мовленнєвого розвитку школярів та появу теоретико-методичних досліджень щодо навчання мови на функціонально-стилістичній основі (В.І. Бадер, М.С. Вашуленко, В.І. Капінос, Т.О. Ладиженська, М.Р. Львов, М.І. Пентилюк та ін.), проблема формування стилістичних умінь молодших школярів залишається актуальною. Питанням навчання стилістики у початкових класах присвячені лише окремі розділи в посібниках та статті у фахових журналах (Л.О. Варзацька, Н.І. Лазаренко, М.І. Пентилюк, Г.О. Ткачук та ін.), декілька дисертаційних досліджень (К.І. Пономарьова, О.І. Попова, Л.Г. Сугейко).

Про недостатню розробленість цього питання свідчить і низький рівень підготовленості вчителів початкових класів до роботи зі стилістики.

Результати спостереження за навчально-виховним процесом на уроках мови, бесіди з учителями дають підстави стверджувати, що більшість учителів початкових класів виявляють невисокий рівень знань зі стилістики української мови, не володіють методикою роботи над текстами різних типів і стилів. Через відсутність достатньої кількості спеціальних завдань у шкільних підручниках стилістична робота на уроках мови має епізодичний, безсистемний характер; учителями, як правило, не враховуються важливі загально- і лінгводидактичні принципи, застосовуються одноманітні форми і прийоми роботи, під час перевірки й аналізу творчих робіт учнів основна увага зосереджується на виправленні та поясненні орфографічних і пунктуаційних, іноді лексичних і граматичних помилок, "боротьба" зі стилістичними ж помилками нерідко обмежується їх підкресленням та деякими позначеннями на полях.

На наш погляд, вчителям необхідно більше уваги звертати на такі питання, як ознайомлення молодших школярів на доступному їм рівні з ознаками різних стилів, стилістичними варіантами мовних одиниць, особливостями їх функціонування у текстах різних типів; формувати в учнів уміння використовувати різноманітні мовні засоби для більш точного і правильного висловлення думки у процесі засвоєння теоретичного матеріалу з фонетики, орфоєпії, лексики, граматики.

Підвищенню ефективності роботи над формуванням стилістичних умінь учнів сприятиме і комплексне використання окремих методів та прийомів, які застосовують у своїй практиці кращі вчителі, а саме: спостереження, зіставлення, порівняння особливостей текстів різних типів і стилів, вправи та завдання на конструювання, редагування та вдосконалення написаного. Допоможуть учителю і такі методичні прийоми, як стилістичний аналіз тексту, стилістичний експеримент, які, на жаль, не набули достатнього поширення у практиці початкового навчання української мови.